

R 1 2022

Strefa Ruchu

- 8 Każdy Głuchy słyszy inaczej
Michał Mendyk, Izabela Smelczyńska
- 11 Poza dźwiękiem
Piotr Klimek
- 14 Niezłomna i nieustraszona
Mateusz Borkowski

Relacje

- 16 Przeszłość i my
Igor Torbicki
- 19 Puls-wir-cykl
Magdalena Stochniol
- 19 Obrazki z transmisji
Marta Konieczna
- 20 Muzyczne raku
Michał Bajer
- 20 Oddech przed końcem
Joanna Zabłocka
- 21 W świecie koszmarnych urojeń
Leszek Bernat
- 22 Prosta droga do mądrości
Jacek Marczyński
- 23 Hiszpański byk w sypialni Hrabiego
Jacek Marczyński

Wydawnictwa

- 24 Ogólna teoria współczesności
Wioleta Żochowska
- 26 Nic, tylko Rameau
Jacek Hawryluk
- 27 Msza Poniatowskiego w pełnej krasie
Monika Partyk
- 27 Klawesyn dla dziecka
Witold Paprocki
- 28 Nie słuchaj Syreny
Łucja Siedlik
- 28 Operowe dylematy Hafiza
Mateusz Borkowski
- 29 Ja w klubie disco mogę robić wszystko
Filip Lech
- 29 Zakazany taniec
Filip Lech

Wydawnictwa

- 29 Konsekwencje spotkania saksofonu z kwartetem
Witold Paprocki
- 30 Życie z jazzem
Maciej Krawiec
- 31 Spacerkiem do krainy dźwięków
Agnieszka Kopińska

Rozmowa

- 32 Daniel Barenboim: Artystą zostajesz dlatego, że musisz
Agnieszka Nowok-Zych

Premiera *West Side Story*, 26 września 1957, od lewej: Leonard Bernstein, Stephen Sondheim, Arthur Laurents, fot. Ben Martin/Getty Images

Swoboda Ruchu

- 37 Sunday on Broadway with Stephen
Wojciech Bernatowicz
- 40 Tożsamość dzisiejszej perkusji. Postperkusja
Aleksander Wnuk
- 42 Musica mobilis – soundtrack naszego życia?
Zofia Hołubowska

Od redakcji

Happy deaf people

4 Krzysztof Stefański

Aktualności

5

Felieton

Wiatr od Pacyluku

44 Andrzej Babecki

Z Archiwum R

Awangardowa perkusja

44 Katarzyna Ryzel

Rekomendacje

Wydarzenia muzyczne

45 poleca redakcja

Wiktor Bręg. Historia artysty

Melpomena pod policyjnym nadzorem

46

Opr. Małgorzata Jędruch-Włodarczyk

HAPPY DEAF PEOPLE

✍ Krzysztof Stefański

Jesienią 2020 roku moja matka straciła słuch w jednym uchu. Tak nagle, z dnia na dzień. Gdy przyjechałem do rodzinnego domu, widziałem, jak częściowa głuchota wpływa na jej codzienne funkcjonowanie, jak trudne stają się niektóre czynności, wcześniej podejmowane bez zastanowienia. Nieco później mogłem też się przekonać, jak bardzo może pomóc nowoczesny aparat słuchowy (refundowany w bardzo niewielkim stopniu), choć przecież nie rozwiązuje on wszystkich problemów i niedogodności. Tym obserwacjom towarzyszyła refleksja, jak kruchy i delikatny jest zmysł, dzięki któremu możemy wykonywać swoją pracę czy oddawać się muzycznej pasji. Podobne przemyślenia nie opuszczały mnie, gdy oglądałem film *Sound of Metal* o tracącym słuch perkusisie. Mainstreamowa produkcja (cztery nominacje do Oscarów i dwie statuetki) mogła uwrażliwić szerszą publiczność na dźwiękowy świat Głuchych, któremu przyglądamy się bliżej w tym numerze. Nie zawsze jest „wielką ciszą”, jak mogłoby się wydawać – w jednej scenie bohater filmu prowadzi nawet warsztaty perkusyjne.

Podobne zajęcia odbywają się też w Polsce. Nasz numer otwiera rozmowa Michała Mendyka i Izabeli Smelczyńskiej z Martą Abramczyk, Piotrem Baltynem i Adamem Stoyanovem – członkami prowadzonej przez Huberta Zemlera Głuchej Orkiestry Perkusyjnej. Opowiadają o swoim doznawaniu dźwięków, wyobrażeniach na temat świata słyszących, doświadczeniach z muzyką czy preferencjach muzycznych. „Wyłączamy implanty oraz aparaty słuchowe i odczuwamy specyficzną radość z odbierania dźwięków całym ciałem, poprzez wibracje” – mówi Piotr Baltyn o działaniach Orkiestry. Ten temat pojawia się również w wypowiedziach Evelyn Glennie – słynnej głuchej perkusistki, której portret kreśli na naszych łamach Mateusz Borkowski. „Kiedy otwieramy ciało i pozwalamy, by wibracja doszła do nas przez rękę, możemy wyczuć najsubtelniejsze różnice między dźwiękami nawet w koniuszku palca. Na lekcjach kładłam dłonie na ścianie i słuchaliśmy razem z nauczycielem dźwięków instrumentów, starając się zbliżyć do nich w o wiele szerszym zakresie, niż pozwoliliby mi na to ucho” – opowiada Glennie i dodaje, że jej celem jest „nauczyć świat słuchać”.

Na fizyczność dźwięku i jej odczuwanie przez Głuchych pierwsza zwróciła moją uwagę Jagoda Szmytka utworem *happy deaf people* na Warszawskiej Jesieni w 2012 roku. Od tego czasu pojawiło się sporo projektów artystycznych dla Głuchych lub z ich udziałem, jak płyty Małych Instrumentów *Art Impossible* czy *Chladni* (recenzja tej drugiej w #11/2021), a także zrealizowana w 2018 roku *Opera dla Głuchych*, która przerodziła się w festiwal pod tą samą nazwą organizowany przez fundację Automatophone. Doświadczeniami pracy z niesłyszącymi wykonawcami dzieli się w tym numerze kompozytor Piotr Klimek. Choć jego projekt nosił tytuł „Zrozumieć muzykę”, zauważa on, że o ile takim osobom stosunkowo łatwo przyswoić sobie zagadnienia metryczne, o tyle wytłumaczenie im koncepcji melodii czy harmonii jest prawie niemożliwe. Światy Głuchych i słyszących pozostaną odmienne i nie zmienią tego żadne działania artystyczne. Mogą nas jednak wyculić na wzajemne różnice.

Wzorem dla mnie jest postawa artysty dźwiękowego Tareka Atoui, prowadzącego projekty muzyczne z Głuchymi przy wykorzystaniu specjalnie skonstruowanych instrumentów, pomagających w wyobrażeniu dźwięku za pomocą kształtu lub faktury. Zapytany, czy w pracy nad tą koncepcją próbował korzystać z zatyczek czy słuchawek wytłumiających, by na chwilę pozbawić się słuchu i przybliżyć do świata Głuchych, stanowczo zaprzeczył. Głuchota jest doświadczeniem życia i funkcjonowania w innej kulturze. Twierdzenie, że wyłączając na chwilę aparat słuchu, możemy tę kulturę poznać, byłoby uzurpacją. Zamiast tego Atoui stara się budować płaszczyznę spotkań, w którym dźwiękowo mogą uczestniczyć osoby tak słyszące, jak i niesłyszące.

Cytat numeru:

Jestem Głuchy
i SZCZĘŚLIWY.
To jest *moje*
NORMALNE życie

--Adam Stoyanov

ruch
muzyczny

#1 2022 rok LXVI

Dwutygodnik poświęcony muzyce poważnej
i życiu muzycznemu założony w 1945 roku

Redaktor naczelny
Daniel Cichy

Redaktor prowadzący
Krzysztof Stefański

Sekretarz redakcji
Maciej Kucharski
maciej_kucharski@pwm.com.pl

Zastępca redaktora naczelnego
festiwalu, koncerty
Krzysztof Stefański
krzysztof_stefanski@pwm.com.pl

Muzyka dawna
Karolina Kolinek-Siechowicz
karolina_kolinek-siechowicz@pwm.com.pl

Dominika Micał
dominika_mical@pwm.com.pl

Muzyka współczesna, książki, płyty
Michał Mendyk
michal_mendyk@pwm.com.pl

Teatr muzyczny
Jacek Marczyński

Redaktorzy seniorzy
Józef Kański, Olgierd Pisarenko

Sekretariat
Katarzyna Dubiel
redakcja@ruchmuzyczny.pl

Dyrektor artystyczny
projekt graficzny
Marek Knap
marek.knap@asp.waw.pl

Studio graficzne
Natalia Cyrankiewicz, Andrzej Swat (prepress)

Redakcja i korekta
Maria Konopka-Wichrowska

Internet
Mateusz Ciupka
mateusz_ciupka@pwm.com.pl

Wydawca
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
Oddział w Warszawie
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
pwm@pwm.com.pl

Druk
Drukarnia Akapit sp. z o.o., Lublin
Nakład: 1200 egz.

Czasopismo patronackie wydawane na zlecenie
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
a w tekstach przyjętych do publikacji zastrzega sobie prawo dokonywania
skróć, poprawek stylistycznych, zmian tytułów i śródtytułów.
Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Redakcja czynna od godz. 10.00 do 15.00

Adres
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
tel.: +48 885 860 332
email: redakcja@ruchmuzyczny.pl
www.ruchmuzyczny.pl
■ ruchmuzyczny
■ ruchmuzyczny
■ RuchMuzyczny

Kontakt telefoniczny w sprawie prenumeraty:
12 422 70 44 wew. 183 lub 885 860 336 (Jakub Stankiewicz),
mail: prenumerata@pwm.com.pl

„Ruch Muzyczny” jest dostępny dla niewidomych
informacje na www.defacto.org.pl